

Szántai Sárközi Ambrus elnök
Magyar Árnyékolástechnikai Vállalkozások Szövetsége

Az árnyékolástechnika magyarországi helyzete 2013-ban

Az elhúzódó gazdasági visszaesés világában egyre gyakrabban hangzik el az a kérdés, hogy meddig tart még és hogyan élhetjük túl ezt az időszakot. A vállalkozók a tevékenységük életben tartásáért, míg az alkalmazottak a munkahelyük megmaradásáért aggódnak. Széles körű közgazdasági ismeretek nélkül is tudja mindenki, hogy a kedvező változás a piaci helyzet alakulásán, javulásán múlik.

A gazdaság állapota

Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy a társadalom minden tagja számára fontos kérdéssé vált a magyar, illetve az európai gazdaság változásának ismerete. Ez határozza meg ugyanis a vállalkozások, de még az egyes állampolgárok személyes cselekvéseit, rövid és hosszabb távú terveit. Nincs ez másképpen, ha a vizsgálatot és értékelést a szakmánkon belül végezzük el. Ez az első és legfontosabb lépés, mert a stratégiánkat erre építhetjük fel. Ebből indulhatott ki az a Magyarországon jól ismert német alumíniumredőny-gyártó cég is, amely pozíciójának megtartása, illetve javítása érdekében információkat kért a magyar árnyékolástechnikai piac helyzetéről. Azt persze ők is tudják, hogy melyik az az egy szó, amivel röviden jellemezni lehet a jelenlegi

helyzetet és a várható kilátásokat, de azért – érthető módon – ennél kicsit egzaktabb ismeretekre kíváncsiak. Meggyőződésem, hogy az itt leírt adatok és információk minden árnyékolástechnikai vállalkozásban érdekelt számára hasznosak lehetnek, ezért a megkeresésre nyilvánosan, e cikk formájában kívánok válaszolni.

Az árnyékolástechnika piaci helyzete

A feladat nem egyszerű, hiszen az árnyékolástechnika magyarországi piaci helyzetéről ismereteim szerint egyetlen szervezet vagy személy sem készít rendszeres és pontos adatokra támaszkodó értékelést, valószínűleg azért is, mert a vállalkozásoknak ilyen irányú nyilvánossá tehető adatszolgáltatási kötelezettsége nincs. Nem reménytelen azonban a helyzet, mert segítenek a szakma specifikumai (viszonylag kis gazdasági erő és befolyás, némely vonatkozásban zártság és ebből következő egymás ismertsége stb.), amelyek nemcsak hátrányokkal járnak, hanem lehetőséget is adnak a mindenkori állapot megközelítőleg jó megismeréséhez. A szakma további jellegzetessége, hogy igen széles termékskálán mozog, így ebből alakult ki az egyik megközelítésben vizsgálható két fő része:

- Az ún. nagyok, amelyek nagykereskedelemmel, gyár-

tással, bér munkával foglalkoznak, sok esetben egy ismert külföldi márka termékeire alapozva.

- A másik csoportban vannak a szerelők, akik jellemzően az előző csoport termékeinek felszerelésével, viszonteladói módon dolgoznak.

Természetesen a kettő között megtalálhatók a kis és közepes méretű cégek, amelyek nem sorolhatóak egyértelműen egyik oldalra sem. Mindenesetre kijelenthető, hogy Magyarországon nincs olyan árnyékolástechnikai vállalkozás, amely a szakmába tartozó minden terméket gyártja, illetve szolgáltatásait vállalja. Ez a helyzet alakította ki a kényszerű és/vagy ésszerű együttműködést, ami a személyes kapcsolatok multilaterális hálózatát hozta létre. Ezen keresztül még akkor is cserélődnek a vélemények, információk, ha ezekben a kapcsolatokban óhatatlanul mindig jelen vannak a gazdasági érdekeltek. A másik információs forrás a szakma 10 éve megalakult érdekvédelmi szervezete, amelyet a közös érdekekért tenni akarók, közösségi feladatokat vállalók építettek ki, és működtetnek számtalan, a szakmán is túlmutató kapcsolatrendszeren keresztül. A hatóságokkal, az intézményekkel, a társszervezetekkel és a kapcsolódó szakmák képviselőivel folytatott évtizedes és tudatos együttműködés a szakma kívülről történő értékelésére, valamint a makrofolyamatokba való megfelelő beillesztésére ad lehetőséget, miközben hihetetlen mennyiségű adat birtokába is kerül a szakma. Megint másik és nem mellékes forrás a szakma hét éve tartó folyamatos képzésében részt vevő szakembereink tapasztalata és személyes kapcsolata, amely a szakmában tevékenykedő, illetve a kezdő vállalkozók között jött létre. De idesorolhatjuk a különböző kiállítások, konferenciák és más események során kialakult kapcsolatokról eredő információkat is.

A recesszió hatásai a vállalkozásokra

A kiindulóalapot mégis a valóságos gazdasági adatokat mérő és megjelenítő Központi Statisztikai Hivatal számsora, amelyből kiolvashatjuk, hogy 2012-ben az építőipar ter-

melése 5,9%-kal, december hónapban 3,1%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. Az év egészében mind az épületek (7,6%), mind az egyéb építmények (4,0%) építése csökkent. Ugyanakkor az építőipari vállalkozások 14,7%-kal nagyobb volumenű új szerződést kötöttek, mint 2011-ben.

Az árnyékolástechnika szerves része az építőiparnak, így bizonyára a mutatók itt is hasonlóak, ha nagyságában talán nem is, de tendenciájában bizonyosan. Erre vonatkozó általános vagy részleges számok nem ismertek, ezért szükséges az előbb ismertetett források alapján történő elemzés. Az első megközelítésben a gyártók adatai jelzik, hogy visszaesett a termelésük, sok esetben magának a vállalkozásnak a működését veszélyeztető szintre. Ezeken a helyeken megfigyelhető a gazdálkodás drasztikus racionalizálása (termékkivonás, létszámleépítés, működési terület csökkentése), illetve az igazán előrettekintők körében az új piacok, termékek keresése, megváltoztatott marketingstratégia stb. A kisebb vásárlóerőt képviselő, hátrányosabb régiókban ez esetenként drámai mértékeket is ölt, amely tömeges megszűnésekhez vezetett. Ez persze nem jelentette a volt vállalkozó teljes kivonulást, sokkal inkább a szürke-, de inkább a feketegazdaságba menekülését. Ez ideig-óráig könnyebbséget jelent a nehéz helyzetbe jutott és formailag megszűnt vállalkozónak, mert a jogtalan tovább működése alkalmassá teszi őt jelentős árendmennyre, amellyel megnyeri a megrendelők egy ré-

szét, és így a személyes egzisztenciáját képes fenntartani. Ez azonban további csökkenő keresletet jelent a szabályosan működők körében, ami egy ördögi spirál beindulását és felgyorsulását jelenti.

Ez különösen azért veszélyes, mert az egyre szűkülő fizetőképes kereslet miatt a vevők finoman szólva is árzékenyek, egyszerűbben szólva: ma első számú szempont a minél alacsonyabb ár. (Érdemes megjegyezni, hogy ezt a szemléletet nagymértékben erősíti a közbeszerzési törvény szelleme is, amely előnyben részesíti a legalacsonyabb árra ajánlatot tevőt!)

Negatív hatással van az árnyékolástechnikai termékek és szolgáltatások piaci helyzetére:

- a fizetőképes kereslet általános és drasztikus csökkenése,
- az újlakás-építések számának drámai visszaesése,
- a lakásépítési hitelek, állami támogatások, pályázatok és szociális típusú kedvezmények visszaszorulása, megszűnése,
- a panelfelújítások számának csökkenése,
- az eladhatatlanul üresen álló, már elkészült új lakások,
- és az ezek hatására mind több feketegazdaságba menekülő árnyékolástechnikai vállalkozás árletörő, sok esetben minőségromboló és felelősségvállalás nélküli tevékenysége.

Pozitív hatásként értékelhetjük viszont:

- nem csökkent számottevően az önerős és halaszt-hatatlan lakásfelújítások száma,

- a felújítások, korszerűsítések jelentős növekedése figyelhető meg a kifejezetten energiamegtakarítást célzó munkálatoknál,
- a javító, szervizelő szolgáltatások nem csökkentek, annak ellenére, hogy erősödött a házilagos kivitelezésre vállalkozók száma (Ezt a jelentős mértékben megnövekedett alkatrészes keresleten érzékeljük. Néhány évvel ezelőttihez képest ma már az ügyesebb kezű barkácsolók nagy számban vállalkoznak komplett szerkezetek megépítésére és szerelésére, ami persze nem feltétlenül pozitív hatás.),
- az elektromosan működtetett termékek szélesebb körű forgalmazását megrendítette az olcsó, elsősorban kínai motorok elfogadottsága,
- az évszakok változásából eredő ciklikus keresletrobbanás (napsütés, nagy melegedés, rovarok szaporodása stb.) átmeneti megnyugvást okoz, de ez éppen az időjárás kiszámíthatatlanságához való kötődése miatt a gazdálkodás nem jól tervezhető összetevője.

A változás esélyei

A piaci helyzetet folyamatosan befolyásoló tényezőkön kívül vannak olyan szempontok is, amelyeket érdemes figyelemmel kísérnünk. Ezek között említhető a **technológia**, vagy **esztétikai újdonságokat tartalmazó termékek** megjelenése. Forgalmazási esélyüket a korszerűség igényére való törekvés, az üzembiztosabb működtetés, az egyéb hatások okán történő integrálás (pl. intelligens épületbe) segíti, de előfordulnak presztízsszempontok is.

A magyarországi árnyékolástechnikai piac jelenlegi kedvezőtlen helyzetével szemben biztatónak tűnik az építőipar egy másik területén megfigyelhető óriási érdeklődés, amely az érintett szakmákban határozott prosperitást mutat, illetve vetít előre. Furcsa módon a kiváltó ok ugyanabból a gazdasági visszaesésből származó általános pénzhiányból ered, amely a legtöbb területen recessziót generál.

Modern életünk központi kérdése a civilizációnkat működtető energiahordozók belátható közelségbe került kimerülése, és az ennek következtében kialakult folyamatos drágulása. Ez a helyzet ma már mindenki számára komoly egzisztenciális problémává torzult, ezért óriási az emberek érdeklődése a lehetséges megoldások irányába. Két eszközünk van erre: az új energiahordozók keresése és alkalmazása, valamint a felhasználás jól érzékelhető, drasztikus csökkentése. Az árnyékolástechnikai berendezésekkel ez utóbbi területen lehetőségünk nyílik a programba történő bekapcsolódásra, és így a piaci pozícióink javítására. Ennek az írásnak nem feladata a részletes szakmai bizonyítékok bemutatása, de egy igen fontos szempontot mégis érdemes megjegyezni.

Leegyszerűsítve elmondhatjuk, hogy az épített szerkezetek hőmegtartó képességüknek megfelelően vesznek részt az energiatakarékosságban, míg a fűtő-hűtő berendezések a különböző energiahordozók felhasználásával valamilyen hatékonysági szinten és költsé-

gekkel szolgáltatnak. Az épületszerkezetek hőtechnikai paraméterei általában konstans értékkel bírnak (falak, nyílászárók stb.). Az ezekre felépített kiegészítő árnyékolótermékek azonban folyamatos szabályozhatóságukkal a primer oldalon érkező energiahordozók felhasználását, optimalizálását befolyásolhatják.

A kívülállók ezt ma még csekély mértékűnek, ezért elhanyagolhatónak tekintik, pedig már rendelkezünk olyan mérésekkel, amelyek bizonyos esetekben akár 10-20%-os energiamegtakarítási többletet mutatnak. Az elektromosan vezérelt, minden fizikai jellemzőre szabályozható, integrálható árnyékolástechnikai berendezések az ún. intelligens épületekben már ma is, de a jövőben bizonyosan, különösen az energiaárak fajlagos drágulása esetén, már nem elhanyagolható értékeket képviselő, kihagyhatatlan épületszerkezeti elemmé fognak minősülni.

Az árnyékolástechnikai termékek magyarországi piaci helyzetének javítására számtalan lehetőségünk adódik. Az eredményesség elengedhetetlen feltétele azonban egy alapos szemléletváltozás megvalósulása a szakma és a fogyasztók körében egyaránt. Sikerünk egyik pillére lehet, ha a komfortjavító szemléletet (ha erősen süt a nap, akkor leengedem) meghaladva pontos adatokkal bebizonyítjuk, és elfogadtatjuk a termékeink kimutatható költségmegtakarító tulajdonságait is.